

Kihalt folyosó az októberi villanyfényben, színe akár a fagott hangja. Éjszakás nővérek lépteinek halk ritmusa, az üvegajtó fehér gombbal nyílik; négy fehér műanyag szék a csempével kirakott előtérben. Molett nő barna haja rendezetlen

88 Teplán Ágnes

A SEB

kontyba csavarva. Vékony, szőke férfi és egy törékeny, szemüveges kisleány. Fehér szekrények. Tétova fények szóródnak a folyosóra, a csempéken bézs árnyalatú hideg és egzakt ragyogás.

Kisleány haja szőke, hullámos, arca porcelánfehér. Beszélni még nem tud, csak annyit mond; apa. Anya telt és nőies, arca kislányos, mézszínű szep-
lőkkel. Nagymama kedves és nyugodt, egyenes tartású ugyancsak teltkarcsú nő. Egy világosbarna hajú anyuka ismeretlenül is mindenről részletesen beszámol, hasznos tájékoztatással látja el a hallgatóságot, hanghordozása a tartalomhoz illő. A szoptatásról és a szüléséről álmosan is élvezetesen részletezve beszél. Nyolc hete szült, és ma a nagyobb gyereket kellett elkísérnie. A hormonok láthatóan csendes tombolásba kezdenek. Hangosan beszél, nevetve magyaráz. Időnként felfakadó zokogása; a csellók ütemesen komor mély pengetése. Az ujjak dobolása, a cipőtálpak csusszanása, halk nevetések, izgalom, és a gyerekek még türelmesek és álmosak.

Értsék meg, neki most egy kisbabát kellett otthon hagyni a nagyobb gyerek miatt. Melyik kezébe harapjon, mondja nevetve, akárha maga is elképzelné, amint a saját ujjába harap. Kacagva mutatja egészséges fogorát. Két évig szoptatta a nagyobb gyermekét, pontosan az előírás szerint. A másodikat sem fogja két évnél tovább szoptatni, bár e percben feszül a melle.

Idősödő bajuszos férfi kíséri be a kamaszfiút. A sugárúton nekitolatott egy autó. Most émélyeg, és ködszerű látomás a körterem. Bármit eszik, hányingere van. Arra emlékszik, hogy váratlanul ellenállhatatlan ütés éri oldalról, azután repül a levegőben, és az útra esik. Mindez egyszerre felfoghatatlanul gyorsan, de a repülés meglepően lassítva dereng fel az emlékezetében. Méltatlankodva fölkel és leporolja magát. A sofőr fiatalember, kiszáll a kocsiból, rémülten kérdezi, hogy nem sérült-e meg. Nincs tolla, hogy felírja a nevét és a számát. A fiú szédül, de megáll a lábán, a telefonját csak nem találja. Amikor hazaér, az apja megijed és behozza. A fiúnak világoskék szeme és szőkésbarna haja van és erős végtagjai. Az apja meg az anyja is ott ülnek az ágy szélén. Hatvan fölötti emberek, az anya idősebbnek tűnik. Rövid festett hajú nő, markáns arcvonásokkal. Egyedül a szája tükröz némi gyengédséget. Szemmel láthatólag elváltak. Egyáltalán nem pillantanak egymásra, de a fiú mosolyog. Hamarosan gyógytornász tanulók érkeznek hozzá, egy csoport fehérköpenyes fiatal lány.

Világosbarna anya odapillant, sokatmondóan mosolyog. Ő tervezetten készült az anyaságra, és most is anyaként van jelen. Modorában, minden mondatában elhelyezi a megfontoltság és a tájékozottság kellékeit. Az anyaság szerep és folyamatos jelenlét, s ezt sokan nem is felejtik el. Ő például sohasem. Mindent észszerűen és az előírásoknak megfelelően csinál. A műtő ajtajában akárha vonósok ütemes sikolya, félvonónyi ritmusa, úgy lüktet a dobhártyája. Abszurd idézetek jutnak eszébe. Testi értelemben fáj elszakadni, pedig már óvodába jár a gyerek. Apa kávéhoz az automatából.

A kávé gyenge, halvány erőt ébreszt. A legtöbb szülő egész délelőtt étvágytalanul, és türelmesen ül a gyerekek mellett. Előző éjszaka rosszul aludtak. Nyolc órától olyan lassan lesz kilenc óra, ahogy a padlón rajzolódnak ki a kórteremben tartózkodó cipők útjai. Vannak, akik mesekönyvet hoztak és játékokat. Mások élvezettel társalognak a többi szülővel, s van, aki tompán, szorongva hallgat. Hozzák a fájdalomcsillapító szirupot. Nekünk is hozhatnának, mondja a barna hajú fiatal anyuka. Mire az idősebb, nagyon vékony anyuka megjegyzi, hogy eleve úgy indult el otthonról, hogy bevett egy nyugtatót.

Így múlik az októberi délelőtt mindvégig felkapcsolva a villany. Az aneszteziológus érkezik. Alaposan megvizsgálja a műtét előtt álló gyerekeket. Torkukba néz, tüdejüket meghallgatja. Még az anyukákat is alaposan kikérdezi az elmúlt napokról.

Doktornő zöld kabátban és sapkában érkezik a folyosón, ujjai egy bögrébe kapaszkodnak. A másik orvos fehér köpenyben. Haja fehér. Tolóajtón egy magas fiatalember lép be divatos fekete felöltőben, vállán szürke táskával. Jólöltözött harminc körüli barna férfi. Nemrég végzett az egyetemen. Az arca közepén halványpiros heg, markáns foltnak tetszik távolabbról. Az ápolónő telt szemüveges nő, lepakol az öltözőben. Az egyik anyuka nem tudja biztosan hány kilogramm a gyermeke, hoznak neki egy lapszerű mérleget. Rajta mesefigura, digitális számok jelzik a súlyt. Na, akkor ez kevesebb, mint amennyit először bediktált. Emiatt nem aludt egész éjszaka, hogy nem volt jó a mérleg odahaza, és ha rossz súlyt mond, akkor mi lesz. De most végre megbizonyosodhatott a gyerek pontos testtömegéről.

Nagymama tekintete mintha csupa mély magánhangzó volna, szeretetteljesen beszél, és türelemmel. A lánya sír, nem tudja megnyugtatni a kicsit. A nagymellű anyuka megáll fölöttük, és a telefonnal a kezében kedves hangon mulattatni próbálja a kisfiút. A síró kisgyerek anyukája tompán követi a kísérletet, ami nem eredménytelen. Nagymellű anyuka szerint csak az idő fájhat a gyerekeknek. Nagymama oldottan mosolyog, szórakoztatja a nagyhangú

anyuka előadása. A hangok csillapítják a gyermek sírását. Ez az anyuka nagyon tájékozott, mindent tud a gyerekekről. A kávéautomata egy szinttel lejjebb található, ahhoz át kell menni az üvegajtón, ami egy fehér kapcsolóval nyílik. Az udvaron sárga gesztenyefák, az erkély körbe vasrácsokkal,
90 de a zöld fény mégis átszivárog a délutánon. Hideg, lassan oldódó októberi nap. A kórteremben már csak két beteg marad. A nővérek ritkán kérdeznek valamit. Néhány óráig nem világít a villany, aztán sötétedéskor újra felgyújtják. A reggeli zsúfoltság biztonságosabbá tette a szobát, kevesebb üres fal és üres ágy látszott. A percek lassú múlása a szoba sarkait összehúzza. Most üresen kisebbnek tetszik.

A folyosón található egy sötétebb forduló, ott alig jár valaki, sietve követi a doktornőt. A hála egy őszinte mozdulat, gondolta, egy arckifejezés, egy nyilvánvalóan suta köszönöm, és ha egy kisgyereket műtenek, még ha csak egy kisebb műtétről is van szó, egy boríték.

De a háláját kifejező ember sutasága mégis őszintébb, és pontosabb, mint a tanult és rutinos udvarias fordulatok, amelyekkel viszont biztonságos távolba helyezkedhetünk. A tekintetek és szavak érintésétől gondosan megkímélhetjük magunkat, s így tett a doktornő is. Az anyuka végigkérdezett mindenkit a kórteremben, hogy mennyit és mikor akar adni, és azután utána sietett és a folyosón nyújtotta át a borítékot. A doktornő arca addig semleges, ettől az ügyetlen és mégis őszinte mozdulattól elmosolyodik. Szó sem lehet róla, Anyuka. Ebben a hanglejtésben volt valami váratlan a nő számára, aki a gyermeke születése óta természetesnek gondolta, hogy rendszeresen fizet az egészségért.

Amikor a szárnyas ajtó nyílik és kitolják a még alvó gyereket, a feje enyhén ferde szögben, hátrafelé fordul, túl van a műtéten.

A kisfiút ébren tolják ki a műtőből. Hamarosan sírni kezd. A katéter miatt nem mozoghat, a karjában infúzió. De mégis sír. Mozdulnia nem szabad. Anyukák gyerekeik mellől tekingetnek aggodalmasan a kicsi felé. A katéter elmozdul, és nyomában vér szivárog. Minél hangosabban sír a gyerek, annál erősebben vérzik.

A vér átítatja a pelenkát, a gézlapokat, az ágy csupa folt, a foltok először világosak, majd fokozatosan sötétednek. A nagymama nyugodtabb, mint az anya. Az anya szinte feladja, a fejét a rácsra támasztja, és tehetetlenül nézi, hogy szivárog lassan a vér. Még várjanak türelemmel, mondja az ápoló. A szomszéd ágyon lévő kisfiú éppen odalát. Látja, hogy a vér szivárog le a kisfiú combján, a lábszárán. Hat óra. Csak négyen vannak a kórteremben. A műszakváltás után egy alacsony törekeny ápoló érkezik. Az anyáknál két fejvel alacsonyabb, de igen fürge. Az idő megint homályba vész, nem érezni a múlását. Várjanak türelemmel, a doktornő mindjárt érkezik.

Nagymama testtartása még mindig gyengéd biztonságot sugároz lánya számára, nyugalmat és erőt ad, hogy még bírja tovább a gyereksírát

hallgatni, melynek hangszíne mély és inkább fájdalmas, semmint kellemetlen. Csak pár másodpercnyi tétova csend. Azután a fájdalom újra húzza a sírást, a gyerek szokásos hangjához képest mély gyötrődő zokogásba fül. Öt óraker hazaengedik a bölcs anyukát és gyermekét. A hazaengedés feltétele, hogy gyermek pisilni tudjon. Az anya fölemeli a gyereket, 91 kiviszi a vécébe. Egy tizenéves fiú érkezik sportbalesettel. A nővérek apró pöttös pizsamát adnak, és zuhanyozni küldik. A zuhanyzó egybenyílik a vécével. Meg kell várni, amíg az anyuka és a gyermeke végez. A fiú egy törlőközzel utána bevonul fürödni.

Az idő megáll, majd lomha indulással továbbér a sírás és a csend ritmusában. A várakozás megtelik kétségekkel. Sietni kellene, kérdezni, érdeklődni. Az anya megbénul, sír. A gyereknek nem enyhül a fájdalma.

A világosbarna anya és gyermeke már diadalmasan öltözik. Apa összepakolja a játékokat. Hamarosan cipőt húznak a gyerekre, kabátot és sapkát, és ölbe fogják a gyereket, még ne járjon a saját lábán. Anya kedvesen búcsúzkodik valamennyi szülőtől és gyermektől. Kisfiú nagymamájától és anyjától is bizakodó arccal köszönnek el, az anya jelzi, hogy nélküle ugyan nehéz lesz csillapítani a gyereket, de azért csak próbálkozzanak. Kilépnek az ajtón és ők már nincsenek ott.

Egy óra múlva a szemüveges kisfiú is hazaindulhat. Előtte ültetni kell a gyereket egy félóráig. Itassa anyuka, van még teájuk? Nincsen, a műanyag kancsó kiürült. Hozunk újat. A műszak véget ér, az ápolók váltják egymást. A kisfiú egy félóra múlva könnyek közt lépked a vécéig. Anya a baloldalán apa a jobboldalán. Nehéz lépésekkel haladnak át a szobán. A sérvműtét után az első pisilés következik. Könnyek. Ordítás hallatszik a vécéből. A két éves is abbahagyja a sírást.

A doktornő megáll az ágya felett, rövidesen sikerül elállítania a vérzést. A szeme halványkék és a hajszíne világos. A száj vonalának íve harmonikusan követi az általa formált szavakat. Az arcában rejtőzködő melegség átdereng a halvány szeptőlön. Közepesen magas és vékony nő. Erős, de karcsú. A mozdulataiban és a kéztartásában nyugalom és erő. A tekintete hideg, de nem kellemetlen. Talán még nincs gyermeke. Az anya ülve marad, amikor hallgatja. Ebből a szögből éppen a száj mozgására tud figyelni, mire amaz elmosolyodik.

Októberi eső permetez az ablakra, az erkélyen lomha sárga falevelek hevernek. Víz és köd, tócsák és fénylő járdák. A játszótér üres és értelmetlen. A gyerekek az ablakból bámulják a kietlen udvart, odabent meleg van. A kórház ősszel barátságosabb, mint nyáron.

A folyosó kivilágítatlan részén megáll az anya mellett. Éppen egymás felé fordulnak, anélkül hogy a tekintetük találkozna. A nőt kiküldték a

kórteremből, amíg áttesznek az ágyra valakit, a tekintete mégis az ajtónyílást fürkészi, mintha nem akarná engedni. A szülés óta nem volt kórházban.

92 A doktornő éppen felé fordul, így egy lényeges pillanatig az egész testük egymás felé néz, anélkül hogy az anyuka észrevenné, hogy oldalról megnézi őt a másik nő. És a kellesénél kicsit közelebb halad el mellette. A szülés napján a kórházban volt, lassan tárgult a méhszáj. A fájdalmak bár délre elviselhetetlenül erősek voltak, egész nap vajúdott. Alig bírt felkelni az ágyból, máris újra jöttek a fájások. Délután kapott először injekciót a gerincébe. Nem volt szabad megmozdulnia. Furcsa, émelyítő szúrást érzett a torkában, aztán nyilallás és tompuló érzékek. De a lába még egy félóra múlva sem zsibbadt el. Akkor talán nem sikerült valami, az orvos ismét beadta. Őt órákor már hatott és megindult a szülés.

Az arcából kiindulva harminc alatti, de ahogy beszél, abból inkább harmincra következtetne. A tekintete, mint egy pohár hideg víz. Nyugtalanul néz ki az ablakon. A nő visszanéz, és a hasát fürkészi. A test síkjából némi képpen kidomborodik valami, akárha terhes volna. De azt nem látja, hogy az öv miatt domborodik előre a zöld köpeny. A nő nem egészen bizonyos, mint-hogy a korát sem tudja megállapítani. Nagy gyakorlata van, nem egészen fiatal, de fiatalos testalkata van. Negyven fölött van valamivel. A tengerre gondolt. Ahol estenként a térdig érő vízben állva nézte a naplementét. Érezte, ahogy a tenger ereje a lábujjain keresztül a lábszárába költözik.

A víz meleg volt, akár egy fürdőkádban. Öböl védte a hullámoktól, a szélről. Apró színes hal úszott el a lába mellett és valamivel később egy tarisznyarák mászott a lábfeje körül, a víz üvegszerűen tiszta volt. A gondolatai elmerültek az apró kavicsokkal, az olajfák és fügefák, függönyén átszűrődő teraszok, éttermek fényekre lett figyelmes. Nyolc óra lehet. Mások is voltak a tengerparton, éppenséggel nem érezte magát egyedül.

A víztükör szikrázott. A tenger zúgását hallotta a víz alá merülve. Ez a zengés alig csillapodott a parton ülve. A gondolatok értelmetlenül morajlottak felé. Nem múlt az émelygés sem. A második gyerekkel már otthon megindult a szülés, azt hitte, még várhat. Megpróbált felkelni és kimenni a fürdőszobába, ám a derekát feszítő fájdalom az ágyhoz szegezte. A fájdalom-hullám egy kis idő múlva elült, és már nem lehetett várni a következőre, azonnal hívni kellett a taxit.

Egymással szemben állnak, és úgy magyarázza a sebbel kapcsolatos tennivalókat.

Aztán megáll a gyerek fölött, és megvizsgálja. Fogja meg a papírt. Az ujjával véletlenül hozzáér a másik kezéhez. És amikor amaz visszaadja, ő is megérinti. Aztán így maradnak egymás mellett. Miközben elkezd vizsgálni a gyereket, a csípők és az alkarok hosszasan összeérnek. Nem mozdulnak, mintha így volna természetes. Egyikük sem akar távolodni. A vizsgálóasztal

hideg fémjének érintésére várnak. A vizsgálat befejeztével visszaül a székére, és elfordul a másik nőtől. Egyenesen hátat fordít neki. Nem mosolyog búcsúzás közben. Nem akarja látni az elégedettséget a másik arcán, hogy többé nem kell visszatérniük. Panasz esetén persze. De panaszuk úgysem lesz. A derekát kihúzza, és egyenesen a monitor felé fordul. Legbelül minden anyuka iránt így érez. Egy vagy kétfgyerekes anyák, örülnek, ha mehetnek. De ő ülve marad. Valami belehasít, és sírni akar, amikor elengedi őket, de csak a gyerekekre szól rá, hogy ne sírjon. A gyerek szája azonban nem sírásra görbül, hanem sajtósárga gunyoros nevetésre. Ezt a rá jellemző mosolyt az anyja ismeri, ő nem. Neki nincs ilyen mosolyú gyermeke. Már a képernyőre pillant. Rengetegen várnak odakint. Menni kell, tovább görgeti a képernyőt. Köszönnek, de ő nem köszön vissza. Nem találkoznak többé, de ez lényegtelen. Egyedül neki nem született gyermeke az egész családban. Legszívesebben felkiáltana, mint a kisfiú, amikor a műtét után vizsgálta. Torkaszakadtából és őszintén üvöltött. Anya meg nem szólt rá. Hiszen jól ismerte a függés hatalmát, a gyerek vonzódását, az anyamell után. A riadalmat a vajúadás kezdetén, az elhúzódó nyilallásokat a méhben, a visszafordíthatatlan sodródást, amivel a gyerek világra jön, a születés előtti pillanatok eufórikus hullámaiból s elmerülve abban a sötétkék mélységben ahonnan erőt merít minden nő, aki anyává válik. És bizonyosan ismerte a sötétség tompa fájdalmát, a szülésznő hangját, amint a légzés megfelelő ritmusára figyelmeztet. A test óráját holnap vissza kell állítani.

A kórház kívülről patinás, a sárga festék hullik itt-ott. Kisüt a nap. A színes levek nedvesen csillognak a járdán. Október vége van. Hamarosan halottak napja. A természetet hallja, a testének rezdüléseit a talajból eredezteti, finom szálakkal kapcsolódik a fa törzsének barázdáihoz. Gyertyák, mécsesek. A gyerekekkel nem szükséges temetőbe menni, csak együtt kell lenni. A gyerekekkel minden tovább megy, az élet is. Az újabb gondok, de az élet telik csak egyre és terebélyesedik, mint az a gesztenyefa éppen a kórterem ablaka alatt. Új betegek jönnek, új anyák. A test órája, a halál ünnepe. Halottak napja. Szülei mennek el előbb. Az utazás, a távollét marad. A test órájának visszaállítása. Még mindig nem alkalmas az idő a gyermekvállalásra. Késő ősszel a ködös novemberben, a kivilágítatlan útmenti árokban állattetem lapul a faluban, ahol fölött. A temetőbe járó feketekendős öregasszonyok gyertyát gyújtanak a halottaik sírján. A sírkövekkel, fakeresztekkel mintázott domb távolról tompa fényben úszik. A halottasházban furcsa, csípős szag terjeng. A lepattogzott fehér lócán, rokonok ülnek. Hideg van, és a halott nem emlékeztet az élőre, inkább egy kihűlt tárgyra.

Hazafelé tart a kórházból, menetiránynak háttal ülve. Sötétbe bozuló park, kivilágítatlan játszótér és tócsák a megállóban. A város hangjai

elnémulnak, a busz hangtalan érkezik a megállóba, esőcseppek szitálnak a szélvédőre. Az eső hangtalan fénné szóródik a tócsában. A cserepek akár a tükördarabok fénylenek az esőben. A kémények füstölnek. Mindennek hallja a hangját, még a sárga elázott levelek hullását is. Rossz helyen száll
94 le a buszról, és a megállóban rátámad egy csapat fiatal. Menekülés közben mély árokba zuhan. Szalma van a gödör alján, alatta beszakad a talaj, zuhan egyre mélyebbre.

Egy földalatti kápolnában találja magát. Falioltár kőből, fehér oltárterítő, szentek aranyozott keretben, egyetlen barna pad és fölötte apró zöldfényű ablak. A gondolatok ostinatója, az emlékek szétporladása, a jelen mindent maga mögé parancsoló rejtélye. Hallja az altfuvola hangját, majd a cselló pengetését, amely működésbe hozza az életet, hogy belé költözik a hiány, méhe összerándul az ürességtől, és gyereket akar.

